

RAGNAR BLOCK:

Hur stöder svenska kyrkan Kyrkornas Världsråds arbete?

Är det sant att Lutherhjälpen via Kyrkornas Världsråd (KVR) stöder militanta befrielseörelser? Varför har Frälsningsarmén lämnat KVR? Vart går pengarna som samlas in för mission? Dessa och många andra frågor besvaras i denna initierade kartläggning av verksamheten inom de olika grenarna av KVR.

Det har under senare år framställts som "sensationellt" att Svenska kyrkan kanaliserar 27 milj kronor (1983/84) via Lutherhjälpen genom Kyrkornas Världsråd (KVR). Man har framhållit, att KVR stöder militanta "befrielseörelser" och tiger om förtryck och förföljelse mot kristna i östländer.

Lutherhjälpen

Lutherhjälpen har bildats genom sammanslagning av bla Sv Kyrkohjälpen, som vid den tiden lämnade bidrag också via KVR. Detta var innan Ryska Ortodoxa kyrkan blev medlem i KVR, och långt innan bidragen till "befrielseörelserna" var påtänkta. Lutherhjälpen övertog Sv Kyrkohjälpens förpliktelser att ge stöd också via KVR. Lutherhjälpen har senare fattat beslut att fullgöra denna förpliktelse uteslutande genom CICARWS, KVR:s avdelning för katastrofhjälp och utvecklingsbistånd. Denna avdelning har varit känd för att förmedla sådant hjälparbete som kyrkan traditionellt understöder. En väsentlig del av Lutherhjälpens pengar har gått genom Lutherska Världsförbundet (LVF).

Behövs en sådan samordning? Det finns mängder av olika program och projekt runt om i världen. Några har lättare att få kontakter. Andra blir lätt anonyma och bortglömda. För att samordna insatserna, så att alla får sin del och ingen blir bortglömd upprättar man projektkataloger på KVR:s och LVF:s kontor i Genève. Medlemskyrkorna får sedan teckna sig för olika projekt. LVF har traditionellt gett stöd via lokala kyrkor, inte via regeringar eller gerillarörelser. På som-

Ragnar Block är kyrkoherde i Kville församling.

liga ställen, tex Bangladesh och Calcutta, har LVF upprättat egna fältkontor, för att kunna se till, att hjälpen går fram. Nöden uppträder ofta på nya platser. Lutherhjälpens apparat skulle bli enorm, om man skulle skicka ut biståndsarbetare och upprätta kontor på alla platser.

I första hand har Lutherhjälpen arbetat via LVF och lokala lutherska kyrkor. Man har haft principen att inte göra något som de lokala lutherska kyrkorna motsätter sig. Men hjälparbetet behövs också utanför lutherska kyrkoområden. Stödet via KVR når ut också genom andra ekumeniska organ och lokala kyrkor.

I ett stort arbete som Lutherhjälpen kan man inte undvika, att enstaka anslag kan gå snett. Det är inte heller någon hemlighet, att arbetet under olika tidsperioder präglas av vilka som sitter i ledningen och väljer ut projekt. Den som känner ansvar för Svenska kyrkans arbete vill inte lägga ner Lutherhjälpen, för att någon sitter några år i ledningen och vrider några anslag åt vänster. Lutherhjälpens arbete i stort har varit sådant, att det vunnit förtroende.

Men Lutherhjälpen har inte helt konsekvent fullföljt beslutet att inskränka stödet via KVR till CICARWS. Några mindre anslag har gått via PCR (se nedan). På denna punkt finns anledning till allvarlig kritik. Man kan också ställa frågor, om anslag via LVF eller CICARWS kan vara styrda av sådana principer som "investera inte i Sydafrika", så att behövande där inte får tillräcklig hjälp. Framför allt skulle det vara en angelägen uppgift, om någon kunde kritiskt granska Lutherhjälpens projekt i allmänhet och särskilt via CICARWS. En sådan kritisk

granskning skulle kunna bli till nytta både för Lutherhjälpen och för kyrkfolket.

Mycket allvarligt är, att Lutherhjälpens viktiga arbete bland lutherska kristna i Sovjetväldet genom Sam Dahlgrens anställning som LVF:S Europasekreterare fått inslag av undfallenhet för sovjetpropaganda. Ärkebiskopen och parlamentsledamoten i Ungern Kaldys inval till president i LVF ger stor anledning till oro för LVF:s framtid. Fortfarande väntar man förgäves på uttalat stöd från Svenska kyrkans ledning för den lutherske prästen Harri Mötsnik, som sitter fängslad i Tallinn efter att ha uttalat sig i predikningar mot sovjetiskt förtryck och våld.

Svenska Ekumeniska Nämnden

KVR har en avdelning PCR (program för bekämpande av rasism). Denna består dels av en studieavdelning, dels av en Special Fund, som utbetalar bidrag till "befrielse rörelserna". Vid KVR:s generalförsamling i Nairobi 1976 avslogs med stor majoritet ett förslag, att KVR skulle sluta att ge bidrag till rörelser som "främjar våld eller tar liv". KVR har framhållit, att man ger bidrag endast till humanitära ändamål, inte till vapenköp, att man arbetar under förtroende, att man av princip inte utför några kontroller att utbetalade medel användes till angivna ändamål. Frälsningsarmén med 2 milj medlemmar i 86 länder fann det nödvändigt att lämna medlemskapet i KVR år 1978, sedan gerillor understödda genom PCR mördat ett antal missionärer. När freds rörelsen kräver allmän nedrustning, är det mycket märkligt, att

den politiske förkämpan. Det "Messianska riket" skulle komma genom revolution och strukturförändring, varvid regimen i Sydkorea skulle störtas, och Sydkorea återförenas med Nordkorea (Missionsorientering 3-4/1976). Denna sekt har genom åren fått stöd från SKM. Under ett antal år betalade SKM professorslön för en av KVR:s sex presidenter, José Miguez Bonino i Buenos Aires, en befrielsesteolog, som ansluter sig till Marx' klasskampslära, och anger som kyrkans uppgift att vara med i kampen för "befrielse" och förena sig med dem som kämpar i världen enligt Marx' och Lenins klasskampslära (Bonino, *Theologie im Kontext der Befreiung*, Göttingen 1979, sid 106 ff). Det är inte förvånande, att kyrkfolk i vårt land undrar, varför SKM inte kan helhjärtat ägna sig åt den mission utomlands som ankommer på Svenska kyrkan, där stora och viktiga uppgifter är eftersatta.

KVR:s missionskonferens 1972-73 i Bangkok utfärdade rekommendationen att kyrkorna överväger ett missionsmoratorium och istället stöder "kampen för befrielse". 1969 hade SKM 209 missionärer. 1977 hade antalet gått ner till 115. Därefter skedde en uppgång. De senaste åren har antalet varit omkring 160. Det är långt kvar till 1969 års nivå, i en tid, då 3 miljarder människor inte har hört evangelium, när dörrarna på många håll står öppna för mission, och missionärer ofta förgäves efterfrågas för viktiga uppgifter.

Det är betecknande, att SKM i sin årsbok inte alls redovisar, vilka anslag som går till KVR eller närstående organ eller arbete inspirerat av KVR. För att kartlägga dessa anslag krävs omfattande ef-

terforskningsarbete. Lutherhjälpen där- emot ger i sin årsbok en föredömligt klar redovisning.

SKM har på senare år medgivit, att 1970-talets förhoppningar om marxismen var felaktiga, och att man nu vill satsa på att göra Kristus känd. De mest utmanande företeelserna, hämndböner och stöd åt Bonino, har tagits bort. Antalet missionärer har ökat. Samtidigt möter en osäkerhet hos SKM, som man inte väntar av en kristen mission. I Missionsorientering nr 2/1984 presenteras vältaligt alla buddismens fördelar och allt som vi har att lära av buddismen på ett sätt som får en missionsvän att häpna. Nog borde missionsbefallningen i Matt 28: 18-20 ge SKM tillräcklig vägledning. Andan från KVR möter särskilt i Missionsorientering. Någon klar uppgörelse med KVR har SKM inte kommit fram till.

Dilemmat för alltfler bland kyrkfolket i vårt land är, att vi vill stödja SKM och ett bibliskt missionsarbete inriktat på kristen tro och frälsning för evigheten, där man också hjälper och upprättar människor i jordisk nöd, där kristendomens hela läkande kraft får komma till sin rätt. Men vad ska vi göra, när vår Svenska kyrkas missionsorgan inte tar tillräckligt stort ansvar för missionsarbetet? Och vi kan inte stödja KVR och utgreningar av dess ideologi och verksamhet, med en inriktning, som klart strider mot Kristi ord och exempel. Detta arbete är av privat och kontroversiell art, och skadar missionens sak. Vi har förgäves begärt, att detta engagemang överföres till Svenska Ekumeniska Nämnden, där det hör hemma, så att intresserade kan stödja det, och kyrkfol-

kets missionsgåvor får gå till missionsarbetet. Missionskollektorna skulle öka kraftigt om vi slapp KVR och fick flera missionärer. Ansvariga vet, att möjligheterna att samla kollekter till Svenska

Ekumeniska Nämnden är små. Men är denna sammanblandning och detta förmyndarskap hederligt och rätt mot kyrkofolket, som vill stödja kyrkans missionsarbete?

ANALYS AV BUDGETUNDERSKOTTET 1970—1982

Ett bakgrundsmaterial till SVENSK TIDSKRIFTS
"PM till en blivande statsminister".

Broschyren kan beställas från Svensk Tidskrift,
Linnégatan 28—30, IV, 114 47 Stockholm
Telefon: 08/67 59 55 Postgironummer: 727 44-6
Pris: kr 17 inkl moms och porto